

ЕВРОТО в нашия джоб

От **1 януари 2026** година България вече използва евро вместо лев. Това означава, че имаме нови монети и банкноти, с които плащаме както у нас, така и в много други страни. България е 21-вата държава от Европейския съюз, в която еврото става национална валута. Така вече сме част от над 350 милиона европейци, които използват еврото. Евробанкнотите имат две серии – първата е от 2002 г., а втората е от 2013 г. и се нарича „Европа“. С евро може да се плаща не само в държави от еврозоната, но и на други места в Европа и извън Европа, където то е официална или широко приета валута.

Серия „Европа“

Дизайнът се основава на темата на първата серия „епохи и стилове“. Евробанкнотите представят архитектурни стилове от различни периоди в историята на Европа, но на тях не са изобразени реално съществуващи паметници и мостове.

На лицевата страна на банкнотите от двете серии има прозорци и врати – символи на откритост, приятелство и сътрудничество.

На обратната страна се простират мостове, които символично свързват държавите и народите в едно цяло. Изобразена е и картата на Европа, а в долната част на банкнотите са показани острови и някои отвъдморски територии, където също се използва еврото. В тази серия евробанкноти освен с латински (EURO) и гръцки (ΕΥΡΩ) букви думата **евро** е написана и на кирилица (ЕВРО).



Серия „Европа“

Запомни:

Думата „евро“ няма множествено число. Правилните изрази са 1 евро, 100 евро, няколко евро, милиони евро, цените са в евро. Формата „евра“ не е книжовна. Множественото число на „евроцент“/„цент“ е centa/центове (10 centa, много центове).

Двете страни на евромонетите

Евромонетите са осем вида, според стойността им: 1, 2, 5, 10, 20 и 50 евроцента плюс 1 евро и 2 евро.

Всяка монета има две страни:

- **Обща страна** – еднаква за всички държави и показва символи на Европа и Европейския съюз;
 - **Национална страна** – различна за всяка страна и изобразява нещо значимо от нейната история или култура.
- Евромонетите, включително и българските, могат да се използват във всички страни от еврозоната!



Лицето на българските евромонети

- **2 евро** – с образа на Паисий Хилендарски, будител и автор на „История славянобългарска“. Върху гурта (външната страна на монетата) е изписано на кирилица „БОЖЕ ПАЗИ БЪЛГАРИЯ“. Същият надпис – изписван само с главни букви и без препинателни знаци върху гуртовете, е използван в български разменни монети в левове, емитирани в периода 1882 – 1943 г.

- **1 евро** – с образа на св. Иван Рилски, духовен закрилник на българите и основател на Рилския манастир.



Монетите от 1, 2, 5, 10, 20 и 50 евроцента са с изображение на Магарския конник.

На всички монети пише на кирилица „БЪЛГАРИЯ“, „ЕВРО“ на монетите от 1 евро и 2 евро и „СТОТИНКИ“ на останалите монети.



Защо две банкноти от 5 евро може да изглеждат различно?

Може би сте държали в ръце две банкноти от 5 евро и сте забелязали, че те не са напълно еднакви. Това не е грешка – еврото има две различни серии банкноти.

Първата серия включва седем стойности: 5, 10, 20, 50, 100, 200 и 500 евро, а **серия „Европа“** е с шест стойности: 5, 10, 20, 50, 100 и 200 евро. Има модерен дизайн и нови защиты, които я правят по-сигурна срещу фалшифициране. Банкнотата от 500 евро вече не се печата, но остава в обращение.



Първа серия

Защо еврото е толкова важно?

Еврото е създадено като обща валута на част от държавите в Европейския съюз, за да улесни пътуванията, търговията и всекидневните разплащания между тях. Официално е въведено през 1999 г. като електронна валута за безналични/виртуални разплащания (банкови операции), а от 2002 г. започват да се използват истински хартиени банкноти и монети. Днес еврото е втората най-използвана валута в света след щатския долар.



Postbank

С подкрепата на

БЪЛГАРСКИЯТ ЛЕВ от Освобождението до еврото

Създаването на лева

След Освобождението от османско владичество през 1878 г. новата българска държава се нуждае от собствена парична единица. Със Закон за правото на рязане на монети от 1880 г. се създава левът като официална валута, равна на френския франк. Наименованието „лев“ идва от стар вариант на думата „лѣвъ“ – символ на сила и независимост, държавен символ на България.

Първите български монети са отсечени през 1881 г. – бронзови 2, 5 и 10 стотинки. През 1882 г. са отсечени и сребърни монети от 1 и 2 лева. Първата банкнота се появява през 1885 г. и е с номинал 20 лева.

Българският лев е националната ни валута 145 години. Историята му отразява бурното икономическо и политическо развитие на България – от възходите и кризите до модернизацията и влизането в еврозоната.



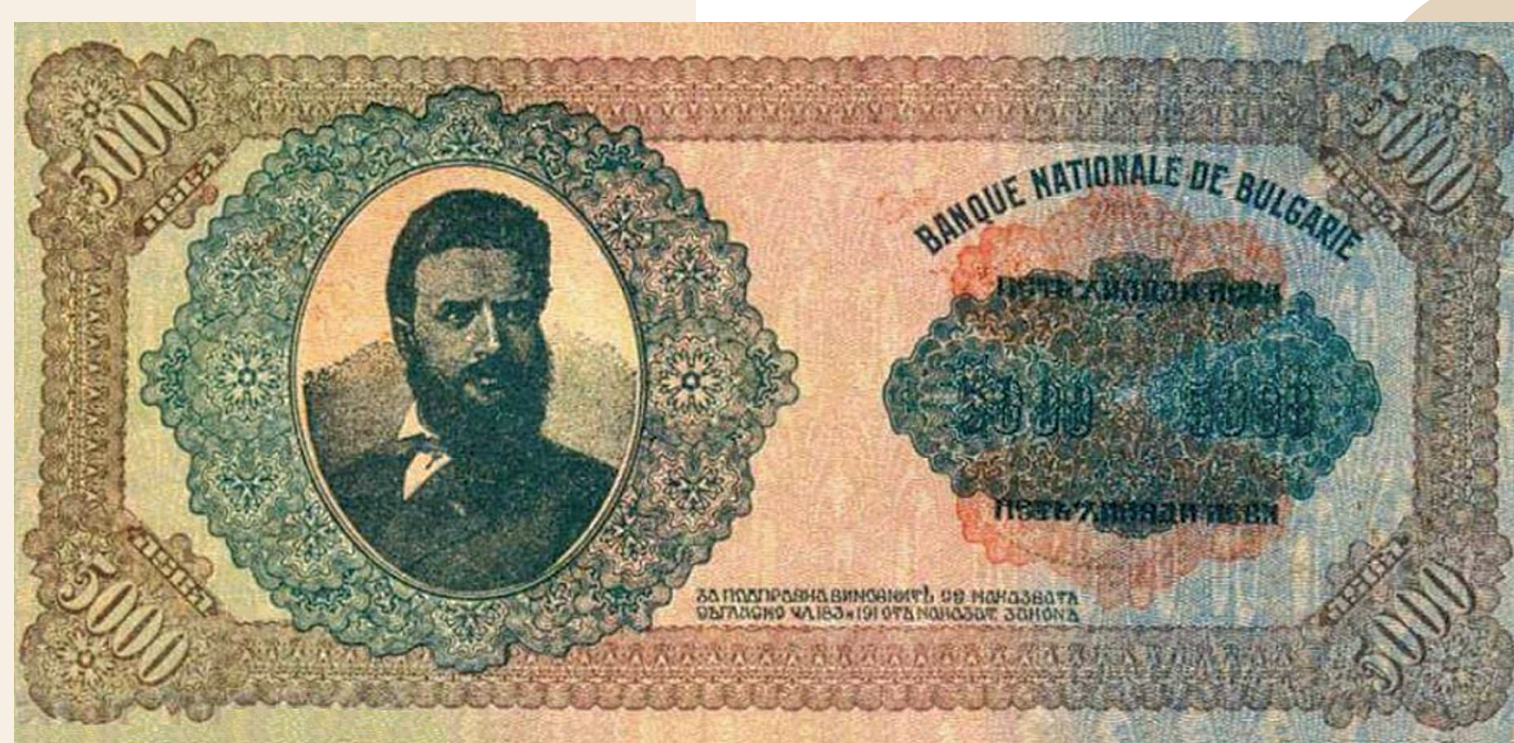
10 стотинки, 1881 г.



2 лева, 1882 г.



20 лева, 1885 г.



Ранни години

До Балканските войни и Първата световна война левът е относително стабилен и е обезпечен със злато. След войните обаче идва тежък период на инфлация и дългове. През 1924 г. за пръв път се появява нужда от по-високи номинали: отпечатана е банкнота от 5000 лева с лик на Христо Ботев.

Парични реформи през комунистическото управление

Най-тежките моменти идват след установяването на комунистическия режим в края на Втората световна война.

През 1947 г. са изтеглени от употреба банкнотите от емисии до 1943 г. Срещу старите банкноти хората могат да получат най-много до 2000 лв. В нови банкноти, което на практика е конфискация на парите им.

През 1952 г. е извършена голяма парична реформа: срещу 100 стари лева в банка се дават 4 нови лева, но парите в брой са обменени при съотношение 100:1. Има и таван на парите, които могат да се обменят при курс 100:4, и много хора губят спестяванията си. Това е ново ограбване.



През 1962 г. се провежда Втората голяма парична реформа. Обменя се в съотношение 10:1. Реформата е извършена изненадващо и отново хората губят средства.



Едни от най-употребяваните банкноти от 1962 г. до 1996 г.

Хиперинфлация и валутен борг

След падането на комунизма през 1989 г. България изпада в тежка икономическа криза. В периода 1996 – 1997 г. при социалистическото правителство на Жан Виденов се разразява хиперинфлация – цените скачат всекидневно, левът се обезценява с главоломна скорост. През 1997 г. се въвежда валутен борг и левът се фиксира към германската марка (а по-късно – към еврото с курс 1 евро = 1,95583 лева.). През 1999 г. е извършена деноминация, като 1000 стари лева се обменят за 1 нов лев, без ограничения в количествата.

Четири различни български лева

Българският лев е преминал през четири основни емисии:

1. Първи лев (1881 – 1952)
2. Втори лев – след реформата през 1952 г., с обмен 100:1
3. Трети лев – след реформата през 1962 г., с обмен 10:1
4. Четвърти лев – през 1999 г., когато се извършва деноминация: 1000 стари лева = 1 нов лев.



20 лева, 1991 г.

Най-големите банкноти

През 90-те години на XX век се появява българската банкнота с най-голяма номинална стойност – 50 000 лева (емисия 1997). Заради хиперинфлацията по онова време тя се равнява на приблизително 15 – 20 щатски долара.



Интересни факти



През 1894 г. е отсечена една от най-ценните български монети – с номинал 100 лева, направена от 32 грама злато. На нея е изобразен княз Фердинанд.



Най-голям номинал – 1000 лева – има златната възпоменателната монета от 1981 г. с изображение на майка с дете, отсечена по повод 1300 години от основаването на българската държава. Теглото ѝ е 16,89 г.

През годините върху българските пари са изобразявани цар Фердинанд, цар Борис III, Христо Ботев, цар Симеон II (като дете), Георги Димитров, Захари Зограф, Христо Г. Данов, Иван Вазов, Добри Христов, Васил Левски, Колю Фичето, Захари Стоянов, Владимир Димитров – Майстора.

• **Малко са българските банкноти с изображение на жена.** Последният женски портрет е на банкнотата от 20 лева от 1991 г. – севастократорица Десислава от Боянската църква. Останалите женски образи са анонимни – розоберачки, жътварки, тютюноберачки, гроздоберачки и др.

- **Най-леката българска монета** е 1 стотинка от 1951 г. до 1990 г. – тежи само 1 грам.
- **Инфлацията през 1997 г.** надхвърля 1000% годишно.
- **На банкнотите от последната емисия** на лева са изобразени исторически личности, български просветители и творци: св. Иван Рилски, Паисий Хилендарски, Иван Милев, г-р Петър Берон, Стефан Стамболов, Пенчо Славейков, Алеко Константинов.



Банкнотата с най-голям номинал от последната емисия (2018) – 100 лв., с Алеко Константинов